

(afbeeldingen en programma lezingen en excursies ontbreken)

INHOUDSOPGAVE BLAADJE 2011/3

- [Van het bestuur - Finette van der Heide](#)
- [Redactioneel - Tobias Woldendorp](#)
- [Busexcursie Duinen van Voorne - Frans van der Feen](#)
- [Ransuilen - Annet Kraan](#)
- [Nieuwe vogelvaartrachten](#)
- [Nachtegalen op de Waalsdorpervlakte - Frans van der Feen](#)
- [De eerste waarneming van steenmarter - Geert Timmermans](#)
- [Wedde gevonden in 2011 - Ria Hoogendijk](#)

UIT HET BESTUUR

Dit wordt een kort stukje. Omdat ik met vakantie ga schrijf ik het lang voor de deadline en ben ik dus enigszins out-of-date. Wel kan ik u melden dat we nog altijd behoefte hebben aan versterking van ons bestuur, dus denkt u er alstublieft over na of u energie wilt steken in het reilen en zeilen van onze vereniging. Contactadressen vindt u aan de binnenzijde van het omslag. Het duizend-soorten-weekend, aangekondigd in het vorige Blaadje, gaat voorlopig nog niet door. Het was een leuk idee van de jarige IVN Amsterdam (50 jaar) om aan te tonen dat er binnen de gemeente in ã©ã©n weekend 1000 planten- en diersoorten te vinden kunnen zijn. Bedoeld om verwondering over de biodiversiteit in stedelijk gebied te wekken. Helaas kregen we niet genoeg respons om ons zonder al te veel risico in dit avontuur te storten. Overigens kwamen de reacties op de oproep om mee te doen van KNNVâ€™ers. Dat hadden we ook verwacht gezien de specialistische soortenkennis waar sommigen binnen onze vereniging over beschikken. Wellicht gaat het weekend alsnog door in het voorjaar van 2012, dan besteden we er in Blaadje 4 of 1/2012 weer aandacht aan.

Onze vereniging is zelf ook jarig, onze eigen afdeling Amsterdam is op 26 januari 110 jaar geworden en de landelijke (K)NNV krijgt diezelfde leeftijd op 27 december dit jaar. Dat wordt op die dag gevierd met een jubileumexcursie die ongetwijfeld nog aangekondigd wordt in Natura.

Eerder, op 1 oktober, wordt er een congres georganiseerd in Utrecht, zalencentrum Domstad, met de titel â€œNeem waar!â€• (Van waarnemingen naar natuur-

bescherming, toegang â‚¬ 15,-). Het congres wil onderstrepen hoe belangrijk natuurbescherming is, juist in deze tijden van bezuinigingen, en dat KNNV-kennis daarvoor ingezet kan worden.

Het landelijk bestuur roept afdelingen op om op dit congres in een zogenaamde flitspresentatie (in 6 minuten) verslag te doen van een geslaagde natuurbeschermingsactie van de afdeling. Ook wil men posterpresentaties ophangen van succesvolle acties van afdelingen. Als u bruikbare ideeën hebt zijn die welkom, voor 1 augustus bij marijke.van.woerkom@knnv.nl Door een subsidie van het Prins Bernhard Cultuurfonds is het mogelijk een Handboek Natuurbescherming te maken in het kader van het 110-jarig

bestaan. Dit boek hoopt men op het congres te presenteren.

Misschien is het u opgevallen dat Natura dunner is geworden. Dat is vanwege het kostenaspect en komt deels door efficiëntere vormgeving. Maar ook wordt een deel van de informatie nu via de nieuwe website van Natura doorgegeven: www.natura-online.nl De moeite waard om af en toe op te kijken. Goed nieuws is dat De Nieuwe Ooster begonnen is met de bouw van een nieuw kantoor aan de kant van de Roozenburglaan. De verwachting is dat het halverwege 2012 klaar is. Wij mogen dan gebruik maken van een ruimte in het nieuwe kantoor. Omdat het aan de straat ligt hoeven we dan niet meer 's avonds over de begraafplaats te lopen! Ik hoop dat u dit Bladje met veel plezier leest en dat het excursie- en lezingenprogramma deze zomer en dit najaar u aanspreekt.

Namens het bestuur, Finette van der Heide

- **REDACTIONEEL**

Het is erg verwarrend. Wat is erg verwarrend?

Redactiewerk te verrichten voor het zomernummer, terwijl je het gevoel hebt met het herfstnummer bezig te zijn. Het saust al dagen en de Nijlganzen zwemmen ongeveer door de Moederstad En met de ramen dicht kun je ook niet of nauwelijks genieten van het gieren van de gierzwaluwen. En die zijn nog maar zo kort hier. Ik geef ze op het moment van dit schrijven nog twee weken en dan komt de herfst er voor mij echt aan. Nu maar hopen op een warme augustus en september (en oktober). Ik vind: dat hebben we wel verdiend na dit bizarre klimatologische half jaar van vroege hitte en late nachtvorst, bizarre lang aanhoudende hoosbuien, uitblijvend noodweer (maar dan toch plaatselijk met hagelstenen zo groot als een golfbal).

Ik ben de weg goed kwijt.

Anders wel de springende spin, die vanuit een Grieks eiland in mijn rugzak is meegelift en er in Amsterdam na een kleine anderhalve week reizen uitgekropen is. Was hij daarom zo agressief? Dat hij het heerlijke (30 graden, lichte bries) klimaat van de Griekse eilanden ongevraagd had moeten verruilen voor het kille Nederland? Mijn eega voelde 's nachts iets op haar gezicht springen en was even later deels aangezichtsverlamd. Pas heel langzaam trok de pijn en het gebrek daaraan weg. Een paar uur later vond ik het (endemische) achtvoetertje van het eiland Naxos. Ik heb het toch maar buiten losgelaten. In de hoop over een paar jaar geen Nijlganscommissie op mijn geweten te hebben.

Maar weer of geen weer, bij de KNNV en haar bevriende organisaties valt weer veel te wandelen en te genieten van de natuur. En als ik een artikel in de Volkskrant van vanmorgen mag geloven zijn de Nederlandse luchten de mooiste van Europa. Dat is toch ook wat waard en een schrale troost als we gehuld in ontzierende regenkleding door de polder of de duinen of langs de zee sjouwen. En in de toekomst valt er nog veel meer moois in de natuur te beleven. Kunstenaars in de brede zin van het woord worden de cultuurhuizen uitgejaagd en zullen meer en meer genoodzaakt zijn het Nederlandse landschap als decor van hun creatieve uitingen te gaan gebruiken. Een eeuwigdurend Oerol. Wordt het onverwacht toch nog leuk in Holland!

Tobias Woldendorp

BUSEXCURSIE DUINEN VAN VOORNE

Eindelijk regen

Er was naar verlangd, maar natuurlijk niet tijdens onze busexcursie naar de Duinen van Voorne, 11 juni. We werden op de schorren en slikken zelfs getroffen door een flinke hagelbui, waar zelfs de handige opvouwbare paraplu's niet tegen bestand zijn. Des te beter kwamen echter de opklaringen 's middags tot hun

recht; toen konden de deelnemers zich weer in de zon koesteren.

In de bus, van Labeto dit keer, bereidde excursieleider Hein Koningen ons al vast voor op het unieke gebied dat we zouden bezoeken, 'n van de weinige gebieden waar duinvorming plaats vindt en het door Kees Sipkes aangelegde instructief plantsoen, zoals hij dat noemde: de heemtuin rond de Tenellapas.

Schorren en slikken

Bij 't Wapen van Marion dronken we koffie met cake, waarna we naar de schorren en de slikken reden. Wat is het verschil? Slikken vallen droog bij eb en lopen onder water bij vloed, schorren staan alleen onder wat bij zeer hoog tij. Hein wees ons al direct op de schitterende Stalkaarsen en Zwarte toortsen, die hier bloeien. Die naam is ontstaan door het gebruik deze langwerpige bloemen in paraffine te dopen en dan letterlijk als brandende toorts in te zetten.

Goed voor het zog

We wandelen langs bloeiende Wilde rucola, Honingklaver en Zeebies, die tot Heins genoegen tegenwoordig weer Heen wordt genoemd. Tegen de duinhelling bloeien Vlierstruiken, echte pioniers in dit gebied. Met hele kleine bloemetjes pronkt hier het Melkkruid. Nora legt uit, dat dit als zogbevorderend bekend staat, dus om de borstvoeding van moeders te stimuleren. We horen een

Grasmus en horen en zien de Bosrietzanger, ook weer zo'n imitator van allerlei geluiden.

Een dodelijke plant

De groep staat stil bij een op Selderij lijkende plant: Dodemansvinger. Gevaarlijk, want onlangs maakten mensen in Portugal er soep van, wat ze niet overleefd hebben! Afblijven dus.

Iets verderop wijst Hein Koningen ons op het begin van actieve duinvorming, met Schorrenkruid en Zeekraal, later gevolgd door Biestarwegras, waarna het de beurt is aan het Helmgras. Je ziet hier en daar nieuwe duintjes. Het gaat zo hard, dat men onlangs al tevergeefs naar een van de strandpalen zocht. Er staat ook Lamsoor en Zeeraket.

Door de ligging tussen rivier en zee is dit gebied bijzonder vruchtbaar en komen er ongelooflijk veel wilde planten voor. Zoveel, dat men Kees Sipkes er wel eens van verdacht hier iets extra's te hebben neergezet. Ook Nauwe korfslakken komen er voor en de Noordse woelmuis woont er.

Zachte bijen

De oplettende bezoeker ziet gaatjes in het zand van de hier levende

Schorzijde-bijen.

Het is behoorlijk winderig, kennelijk goed weer om te kitesurfen. Talloze jongelui beoefenen die sport hier, terwijl we aan de horizon de vele kranen op de Maas-vlakte zien staan.

De plaatselijke natuurgids, Eline Vis heeft zich inmiddels bij ons gevoegd. Zij is vooral kenner van paddenstoelen. Zij wijst de Duinfranjehoed aan, die op Helmgras groeit.

De hagel zit ons op de hielen, zodat een aantal deelnemers maar af ziet van de geplande â€˜langâ€™ wandeling door de binnenduinen en direct naar de Tenellaplas rijdt. De anderen slaan een pad in, waarlangs Dauwbraam en Slangenkruid staat. In de verte zingt de Sprinkhaanzanger.

Van Nelleâ€™s vliegveld

Langs de Molenkreek komen we bij het â€˜vliegveldâ€™, ooit aangelegd door de directeur van de Van Nellefabriek, die in Rockanje woonde. Naar verluidt cirkelde hij â€™s middags met Ã© van zijn twee kleine vliegtuigen over zâ€™n woonplaats, een teken dat de chauffeur in de auto moest stappen om hem van de landingsstrip op te halen. Er rest nu een beschermd veld met o.a. Vleeskleurige orchis. â€™t Wordt ook begraasd door paarden, over het nut waarvan deskundigen twijfelen. Om dat te onderzoeken is momenteel een ander gedeelte afgezet voor de paarden.

In een boom ziet Evert een Roodborsttapuit en op het veldje in St Jacobskruiskruid de bijbehorende rups.

We vervolgen onze weg, langs een Bittere wilg. In de kreek heeft een onverlaat roze Waterlelies geplant. Enkele deelnemers met laarzen gaan te water om het Fonteinkruid te laten zien. Er staat ook Waternavel en Penningkruid. Kleine paarse bloemetjes bloeien aan het Kruipend stalkruid. In ieder bloemetje zit een zwaantje.

Anagis tenella

Op een zwarte boomstronk treffen we een (oranje) Zwavelzwam aan en in â€™ de bermâ€™ Stijve ogentroost. Op een dode tak zitten â€™ Gele druppelsâ€™, ook een zwammetje. Verderop bij een plasje staat Teer guichelheil met minieme bloemetjes. Naar dit Anagis tenella is de plas bij de heemtuin genoemd. We vinden er ook de Moeraswespenorchis. Eline haalt Kranswier op uit de dus zeer schone plas. De wandeling schiet niet erg op, want overal drommen KNNVers om Ã© van de vele deskundigen onder ons om natuur te bewonderen, zoals een Bruine kikker met â€™ goudenâ€™ ogen.

We hebben â€™ geen tijdâ€™ om te lunchen, dus eten we ons brood maar al wandelend.

Goeie genade

Eline toont ons het Glad parelzaad. Rechts is een zandvlakte gemaakt, ontstaan door het klepelen van opschot van Esdoorn en Elzen. Een plant met een bijzonder naam staat langs het kleinere pad, Gods genade. Verderop hebben Diana en Eline tijdens de voorexkursie een uilennest ontdekt. Helaas zijn ze nu niet thuis.

Bij een miniplas wijst Frans ons de Grote keizerlibel aan, die hier boven het wateroppervlak patrouilleert. Er drijft ook een larve in de plas.

Langs een stuk natuurlijk duingrasland komen we bij het bezoekerscentrum. Er staan Pijpbloemen voor de deur. Als iedereen hier heeft rondgekeken of wat gekocht gaat Eline ons in de heemtuin rondleiden, die in 1949 door Sipkes is aangelegd. Hij zette er Oostenrijkse dennen en Balsempopulieren in en haalde overal planten vandaan.

Aan het begin zien we in een boom een jonge Grote bonte specht. Later krijgt-ie een zwarte pet, nu heeft de vogel nog een rood kinderpetje.

Verderop staat een bijenhotel. De bewoners zorgen voor de bestuiving in de heemtuin. Eline vertelt dat Sipkes destijds in een boom Mistletoe heeft aangebracht.

Er staan heel veel verschillende orchideeën: Muggenorchis, Keveorchis, Hondskruid, Rood bosvogeltje. De Bergnachtorchis is uitgebloeid, maar de Roodbruine wespenorchis is net uit. We moeten absoluut op het pad blijven!

De rode pimperl

Een dame met een hondje fotografeert haar eerste russula van het jaar, de Scherpe kamrussula.

Sipkes heeft ook een â€ zuur stukjeâ€ ingericht met Veenbes, Dophei, Beenbreek, Blauwe rapunzel en Duitse brem. Op andere plaatsen zien we Turkse lelies en Koningsvaren. Iemand wijst Vetblad aan, een vleesetende plant. Verderop staat de Rode pimperl. Ook bijzonder de Pyreneese vogelmelk, ook wel

Pruisische asperge genoemd. Eline toont ons het zeldzame Paarbladig goudveil en Hein vertelt dat sommige orchideeën, zoals de Rietorchis ook wel lullekens-kruid worden genoemd, om de afrodiserende werking van de knolletjes. Boven ons cirkelt een Buizerd, voor ons zien we een Bokkenorchis.

Gezellig

Maar dan wordt het toch tijd om naar Brielle te gaan, al had Hein ons nog veel meer willen laten zien:â€ Vroeger gingen we ook nooit pannenkoeken eten. We hebben vanmorgen toch al koffie gedronkenâ€! Het is toch geen gezelligheidsvereniging?â€ sputtert hij. Daar denken de meesten anders over, want veel deelnemers genieten er zichtbaar van om de andere KNNVers weer eens te ontmoeten en bij te praten. Langzamerhand wordt je toch een beetje natuurfamilie van elkaar!

Dus toch maar naar de Hoofdwacht, voormalig politiebureau in het schilderachtige stadje.

Binnen een uur worden we in een gezellige (!) apart bovenzaal voorzien van pannenkoek, waarvan we de smaak vanmorgen al in de bus moesten kiezen, zodat Diana de bestelling door kon bellen. En we lessen onze dorst met wijn, bier of nog wat anders.

Om zes uur wandelen we terug. Bij de Oude Kerk vinden we twee muntjes van â‚¬ 0,20 op straat. Helaas zitten ze vastgelijmd. Twee mannen voor een huisje zitten te gnuiven.

Langs een voormalig Clarissenklooster komen we weer bij de bus.

Er worden onderweg diverse dankwoorden uitgesproken en precies om 20.00uur staan we weer op Sloterdijk. Diana heeft het goed georganiseerd en Hein en Elise, hartelijk dank voor de bijdragen aan deze leuke excursie en tot

de volgende keer.

Frans van der Feen

RANSUILEN

Met het mooie weer en de prachtige avonden in de week voor Pinksteren ging ik pas rond elf uur van mijn volkstuin naar huis. Vlak voor de uitgang werd mijn aandacht getrokken door een blaffend geluid dat uit de bomen leek te komen. Even later zag ik een uil overvliegen en zag ik ook nog twee uilen op een tak zitten, maar het ging zo snel dat ik niet zo gauw in het donker kon zien welke soort het was. Ik weet dat we ransuilen op het complex hebben broeden, maar die had ik nog nooit horen blaffen. Het beluisteren van geluiden van diverse uilen via sites op het internet leverde eigenlijk alleen maar de steenuil op die al jaren niet meer is waargenomen in Amsterdam.

De volgende avond ben ik opnieuw gaan luisteren en kijken. Binnen een paar minuten zaten er twee jonge uilen mij te bestuderen vanaf een tak en ik hen, ik stond gewoon te gloeien van plezier. Het geluid van de jongen klonk als een piepende deur of een fiets die aanloopt, maar zo schijnen bijna alle jonge uilen te klinken als ze bij hun ouders bedelen om voedsel. Door het slechte zicht in de toenemende schemer en mijn beperkte kennis was ik nog steeds niet helemaal zeker welke uilensoort het was. Deze jonge uilen leken in ieder geval niet op de ransuil zoals ik hem ken.

Ik heb tijdens de busexcursie naar de Duinen van Voorne de hulp ingeroepen van Evert Pellenkofft, die bevestigde dat het heel waarschijnlijk toch ransuilen zijn. Heel prettig om aan zoâ€™n ervaren vogelaar vragen te kunnen stellen.

Eerste Pinksterdag dan nog maar eens in de herhaling, maar nu gewapend met camera en telelens, want een foto zegt toch altijd meer dan vage verhalen. Ik had geluk, ik stond net rustig te wachten tegen de bomenrand op het pad toen er een uilenjong precies boven mij kwam zitten, ze lijken echt nieuwsgierig. Langzaam achteruit sluipend om de kop in beeld te krijgen is het me gelukt een redelijk scherpe foto te maken. Iets verderop zat Ã©n van de ouders weer te blaffen. Dat klinkt trouwens zo overtuigend als het gefef van een klein hondje dat een andere tuinder me vertelde dat hij even dacht dat hij nieuwe burens met een hondje had gekregen, tot hij ook de uilen had zien vliegen.

Na vergelijking met talloze fotoâ€™s op het internet van jongen van de ransuil, ben ik er nu van overtuigd dat het toch echt een jonge ransuil is. Ik had me niet genoeg gerealiseerd dat een jong er nog zo anders uit kan zien. Het geluid van de ouders had me ook op het verkeerde been gezet, al las ik later dat ransuilen inderdaad meestal een onopvallend laag en zuchtend oe-oe-oe laten horen, maar dat hij soms blaffende en jammerende geluiden maakt. Deze volwassen ransuil blaft er in ieder geval elke avond lustig op los.

Annet Kraan

NIEUWE VOGELVAARTOCHTEN NAAR VOGELEILAND DE KREUPEL

Zeilen naar de grootste visdiefkolonie van Europa

Per zeilboot varen we vanaf de haven van Enkhuizen naar vogeleiland de

Kreupel. We gaan kijken hoe het met de grootste kolonie visdieven van Europa gaat. Deze dag vaart er ook een onderzoeker mee die veel onderzoek doet naar de visdieven van de Kreupel en aan boord een korte lezing geeft. We besteden verder aandacht aan alle andere vogels die we tegen komen.
6 en 10* juli 2011

Slaaptrek bekijken van de zwarte sterns op de Kreupel
We bekijken de slaaptrek van de zwarte sterns. Vogeleiland de Kreupel is in het najaar de belangrijkste slaapplek voor zwarte sterns in Europa. We gaan voor anker liggen en bekijken de vogels die naar het eiland vliegen. Ook tijdens deze excursie vaart er een onderzoeker mee die aan boord een korte lezing geeft. Ook besteden we aandacht aan alle andere vogels die we tegen komen.
20* augustus 2011

*10 juli is de excursie ook inclusief lunch. De excursie van 20 augustus is met zomers pasta buffet, uiteraard beide biologisch.

De excursies worden met name duurzaam ondernomen. Met de zeilboot zeilen we de hele route (alleen bij weinig wind wordt de motor bijgezet).

Meer informatie over deze excursies en opgeven kan op www.fogol.nl of bel 06-300 21816

U kunt op de website ook foto's bekijken van excursies die al plaatsgevonden hebben (bij gedane zaken) om een goed beeld te krijgen van wat u kunt verwachten.

NACHTEGALEN OP DE WAALSDORPERVLAKTE

We hoefden er helemaal niet vroeg voor op, of in de avondschemering te gaan luisteren, gewoon overdag, zaterdag 28 mei, tijdens de excursie naar dit oorspronkelijke militaire oefenterrein, hoorden we de geheimzinnige vogels links en rechts.

Eerst waren we vanuit het Centraal Station zo het Haagse bos ingelopen, waar ooit de graven van Holland jaagden. Langs een kring van linden, geplant tijdens een boomfeestdag. Al direct vielen ons de gatenplanten op: verschillende struiken vol met gaten in het blad, en hier en daar ingesponnen begroeiing. Daar zouden we er later nog veel meer van zien; bomen inclusief de brandnetels eronder en de afrastering ervoor helemaal ingepakt door de rupsen van de stippelmotten, een kunstwerk op zich. Er was volop zang van Vink, Zanglijster, Roodborst, Tjiftjaf en Winterkoning. Verder zagen we nogal wat Ooievaars en Blauwe reigers.

Gefrituurde vlierbloesem

Regelmatig wijst excursieleider Peter Heijtel ons enthousiast op de mooie natuur, vaak of hij hier voor het eerst komt. Verrast maakt hij telkens weer foto's om ook deze excursie te documenteren. Langs het pad stonden we stil bij kleefkruid, ooievaarsbekje, koekoeksbloem in diverse tinten paars, bosandoorn, robbertskruid, heggedoornzaad en bastaardwederik.

Een schitterende fris bloeiende vlierstruik inspireerde het gezelschap tot het

noemen van allerlei recepten voor de verwerking van de bloesems.
Over een bruggetje gaat het en langs vijvers, waarin waterlelies pronken.

Langs de koningin

De koninklijke standaard wapperde op Paleis Huis ten Bosch.
Daarna komen we langs Château Bleu, waar aan de geparkeerde auto's (o.a. zo'n Amerikaanse Continental) te zien zijn dure jongens wonen.
We steken de Benoordenhoutseweg/Leidsestraatweg over en passeren Duindigt, waarover geruchten de ronde doen dat de renbaan naar elders wordt verplaatst, ten bate van villa's die een projectontwikkelaar er wil realiseren. Daar vraag je natuurlijk ook om met zo'n naam.
Ertegenover huizen met geel/blauwe luiken, de kleuren van de renbaan. We passeren een grote valeriaan en Ria wijst ons op de toenemende roodalg op bomen. Dan langs Marlot, de luxe Haagse tennisbaan. Het lidmaatschap alleen al kost zo'n 5000 per jaar, weet Peter Heijtel ons te melden. Verderop wordt het pad overwoekerd door Japanse duizendknoop.
Via een laan waar prachtframboos pronkt bereiken we Landgoed Clingendael, waar destijds Seys Inquart woonde. Op een dode boom zien we een grote gele zadelzwam. We horen Zwartkop, Grote bonte specht, Fitis en zien o.a. Houtduiven, Mantelmeeuw en Gaai.
Op een groot winderig veld met oude eiken lunchen we op enkele van de witte banken. Rondom bloeien veel Rododendrons. Een Kauw komt bedelen en een koppel Canadese ganzen komt al grazend naderbij.

Plaats van rust en bezinning

Verderop troont Peter ons mee naar de Japanse tuin, wegens de kwetsbaarheid maar zes weken open in het voorjaar. Verder nog twee weken in de herfst. De tuin werd in 1910 aangelegd door barones Daisy van Brienen, die zelf naar Japan reisde om ornamenten van het shintoïsme (zolas lantaarns, watervat, beeldjes) hierheen te verschepen. De stenen kraanvogel en de rode brug staan voor lang en gelukkig leven.
Zoals zo veel natuurgebieden kan Peter ook deze tuin dromen. Hij laat ons nog even het beeldje van Jidho zien, de god van de kinderen. De grond van de tuin is bedekt met mossen, die na de sluiting met een borstel worden schoongemaakt. Ertussen groeit dalkruid.
Op de enorme bruine beuk tegenover de ingang groeien tonderzwammen. Peter vertelt aan een echtpaar dat ze bewondert, het sprookje van de tondeldoos. Wij lopen vast naar theehuis IJgenweis, even opwarmen, want er staat een koude wind en het is bewolkt.

Dodenherdenking

Naderhand breekt de zon weer door, zodat we toch nog maar doorlopen.
Langs een Wassenaars hockeytoernooi, naar de Waalsdorpervlakte. Verderop wordt egelantier en rimpelroos gedetermineerd. We wandelen naar het oorlogsmonument en bij de bekende grote klok citeert Peter Heijtel het gedicht van prof. Mr R.P. Cleveringa, dat op de bourdonklok is aangebracht: Ik luid tot roem en volging van die hun leven gaven tot wering van onrecht, tot winning der vrijheid en tot waring en verheffing van al Neerlands geestelijk goed.

In dit duingebied zijn in de 2e wereldoorlog meer dan 250 mensen ter dood gebracht.

Boven het monument vliegen Huiszwaluwen.

In de verte horen we voortdurend geknal. Als we teruglopen om bus 22 naar het station te nemen lopen we langs het terrein van een kleiduivenschietvereniging. Onderweg bewonderen we nog hondstong, heggenrank, duinkruiskruid en slangenkruid.

Frans van der Feen

DE EERSTE WAARNEMING VAN STEENMARTER (*Martes fiona*) IN AMSTERDAM

Op 4 juli 2011 vonden de groenmedewerkers van stadsdeel Nieuw West een doodgereden marter. Het dier lag in de middenberm van de Johan Huizingalaan t.h.v. de Henk Sneevlietweg. Na onderzoek door Martin Melchers en Geert Timmermans werd het dier als steenmarter gedetermineerd. Opmerkelijk omdat het hier om de eerste officiële vondst van een steenmarter in Amsterdam gaat. Hoe het dier hier terecht is gekomen blijft speculatie; op eigen kracht of meegelift in een vrachtauto. De steenmarter staat er om bekend zich in de motorkap van personenauto's en vrachtwagens te verschuilen. Op die manier kunnen ze - als verstekeling - flinke afstanden overbruggen. Zo is in 2009 mogelijk een steenmarter in Rotterdam verzeild geraakt. Toch is niet uit te sluiten dat de steenmarter zich op natuurlijke wijze richting Amsterdam verplaatst. Eerst werd het dier alleen nog gezien in het noordoosten van ons land, maar nu wordt de steenmarter ook steeds vakeresignaleerd rond Amersfoort en Leusden.

Toen de vondst werd gemeld werd er eerste gedacht aan een boommarter (M. martes) omdat dit dier een maand daarvoor op 2 juni levend werd gezien in een boom in het Nieuwe Bijenpark (volkstuintenpark Osdorper Binnenvelder). Het dier is daar uitgebreid gefotografeerd en is nadien niet meer teruggezien. Voor foto's zie <http://waarneming.nl/waarneming/view/54853915>

De boom- en steenmarter lijken sterk op elkaar. De boommarter heeft meestal een gele bef, de steenmarter een witte bef. Maar er komen boommarters voor met een (geel-) witte bef en steenmarters met een gelige bef. De oren van de boommarter zijn groter en staan meer naar het midden van de kop; die van een steenmarter meer naar de zijkant. De neusdop van een volwassen boommarter is zwart/bruin, die van de steenmarter vleeskleurig (roze). Verschillen die nogal eens genoemd worden zijn een lichte rand aan de oren bij de boommarter en het doorlopen van de bef op de voorpoten bij een steenmarter. Dit zijn echter vooral individuele verschillen en niet bruikbaar om de soorten van elkaar te onderscheiden. Het enige echte verschil is de ondervacht die bij de boommarter donker (grijs-bruin) is en bij een steenmarter licht (wit).

Geert Timmermans

WEDE GEVONDEN IN JUNI 2011

Sinds 12 maart 2011, de landelijke opschoondag ontdoen mijn buurvrouw Nel en ik en soms nog wat andere mensen erbij, een parkje van zwerfvuil. Het is een plek waar behalve de opgeschoten jeugd weinig mensen komen en een

deel is sinds de aanleg van de spoorlijn naar Schiphol, wild gehouden.

Zo langzamerhand komt de kruidenlaag tot ontwikkeling.

In de week van 16 juni 2011 waren we daar weer aan het werk.

Mijn buurvrouw komt de eer toe het plantje het eerst te hebben gezien en omdat ik het ook niet kende, determineerde ik het later met behulp van de rode

Heimansflora.

Zzz stond er bij de flora van Nederland. Ik heb de plant gefotografeerd en de foto's per email met mijn bevindingen opgestuurd naar Ton Denters, om de conclusie te verifiëren. Ton kon bevestigen dat het hier inderdaad gaat om Wede, een kruisbloemige., die meer in het rivierenlandschap thuis hoort.

Ton Denters wist me ook te vertellen hoe de plant in Amsterdam terecht kan zijn gekomen. Ergens is het ingezaaid in bermen. En nu verspreidt het zich via het spoor of andere vervoermiddelen.

En inderdaad bevindt de plek zich langs een spoorbaan. Elders in Amsterdam is het ook al gesignaleerd.

Ondertussen staan er hier nu, na een week of vier een hele rij en allemaal met zwart geworden hauwen; een stengel is veroverd door een grijze luizensoort.

Ria Hoogendijk